

До протоколу № 210
від 01 липня 2026 року

ВИСНОВОК

до проєкту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо удосконалення гуманітарного розмінування»
(реєстр. № 15108 від 30.03.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) за дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. розглянув у межах предметів свого відання 01 липня 2026 року на засіданні (протокол № 210) проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення гуманітарного розмінування» (реєстр. № 15108 від 30.03.2026), поданий Кабінетом Міністрів України, і зазначає таке.

Головним комітетом з розгляду законопроєкту визначено Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

У пояснювальній записці до законопроєкту визначено, що його розроблено з метою приведення у відповідність до законодавства положень Закону, з урахуванням вимог міжнародних стандартів IMAS, осучаснення визначення понять і термінів для врегулювання відносин, що виникають у зв'язку зі здійсненням в Україні заходів протимінної діяльності та гуманітарного розмінування, створення умов для забезпечення процесів розмінування кваліфікованим людським ресурсом, удосконалення окремих питань сфери протимінної діяльності в Україні, відповідно до міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, та досвіду міжнародних партнерів.

Відтак, для досягнення мети законопроєктом пропонується:

уточнення поняття «гуманітарне розмінування (розмінування)» та його поділ на оперативне (надзвичайне) реагування або планове гуманітарне розмінування, визначення виконавців такого розмінування;

осучаснення визначення понять і термінів для врегулювання відносин, що виникають у зв'язку зі здійсненням в Україні заходів протимінної діяльності та гуманітарного розмінування;

розширення повноважень місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування у сфері протимінної діяльності, з урахуванням змін у законодавстві тощо.

Комітет у межах предметів свого відання зазначає, що законопроектом передбачено внесення змін до Закону України «Про протимінну діяльність в Україні», зокрема:

встановлюються вимоги до організації професійного навчання спеціалістів з гуманітарного розмінування, яке має здійснюватися за стандартами освіти суб'єктами освітньої діяльності, що провадять освітню діяльність (абзац 2 частини першої статті 7);

передбачається залучення органів у сфері зайнятості населення до організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб, які постраждали від вибухонебезпечних предметів (частина четверта нової редакції статті 10);

запроваджується норма про першочергове забезпечення місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування місцями у закладах дошкільної освіти (незалежно від відомчого підпорядкування) дітей, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, у порядку, затвердженому МОН України (частина п'ята статті 10);

визначаються правові засади для підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів, присвоєння/підтвердження професійних кваліфікацій, здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти, а також визнання в Україні кваліфікацій, здобутих в інших країнах (підпункт 4 частини першої статті 18).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) висловило зауваження та пропозиції до законопроекту.

ГНЕУ звертає увагу на дискусійність заміни категорії «фахівець» на «спеціаліст», а також на недостатню обґрунтованість твердження щодо пришвидшення підготовки відповідних кадрів шляхом такої заміни. Зокрема, підготовка фахівців у сфері гуманітарного розмінування залежить насамперед від організації освітнього процесу, наявності відповідних програм підготовки, матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення та інших організаційних і ресурсних чинників, а не від назви професійної категорії. Крім того, аналіз використання категорій «фахівець» та «спеціаліст» не свідчить про наявність гендерних обмежень, оскільки обидві категорії допускають утворення відповідних фемінітивів та не створюють відмінностей у правовому статусі жінок і чоловіків.

ГНЕУ вважає за необхідним замінити у ч. 4 нової редакції ст. 10 Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» слова «підготовку» на слова «професійну підготовку», що відповідатиме термінології, визначеній у п. 12 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про професійну освіту».

ГНЕУ зазначає, що положення ч. 5 ст. 10 Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» (у редакції законопроекту) виходять за межі правового регулювання Закону. Адже предметом правового регулювання Закону є протимінна діяльність в Україні, одним із елементів якої вважається підтримка

постраждалих осіб від вибухонебезпечних речовин, а не усіх осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів. Зокрема, питання статусу та захисту дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, регулюються Законом України «Про охорону дитинства» (статті 1, 30¹), а порядок зарахування дітей до дошкільних закладів визначений у ст. 13 Закону України «Про дошкільну освіту», до яких і слід внести відповідні зміни.

Міністерство освіти і науки України зазначило про відсутність пропозицій і зауважень до законопроекту.

Міністерство фінансів України зазначило, що в межах компетенції зауважень не має.

Національна академія наук України (далі – НАН України) надала зауваження і пропозиції до законопроекту, підготовлені Інститутом держави і права імені В.М. Корецького НАН України.

Зокрема, НАН України з метою узгодження із Законом України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX пропонує абзац 2 частини 1 статті 7 Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» (у редакції законопроекту) викласти в такій редакції:

«організація професійного навчання спеціалістів з гуманітарного розмінування здійснюється за стандартами освіти суб'єктами освітньої діяльності – фізичною або юридичною особами, що провадять освітню діяльність».

НАН України пропонує у п.3 законопроекту слова «встановлюється Кабінетом Міністрів України» замінити словами «затверджується Кабінетом Міністрів України».

Національна академія аграрних наук України зазначила пропозиції до законопроекту, зокрема щодо внесення змін до Закону України «Про Державний земельний кадастр» в частині термінології тощо.

Національна академія правових наук України (далі – НАПрН України) зазначила пропозиції і зауваження до законопроекту.

НАПрН України зазначає, що потребує доопрацювання норма законопроекту, якою передбачено внесення змін до статті 7 Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» щодо організації професійного навчання спеціалістів з гуманітарного розмінування суб'єктами освітньої діяльності. Це зумовлено тим, що дефініція «суб'єкта освітньої діяльності», яка вноситься в законопроект, дублює норми профільного Закону України «Про освіту» (пункт 27 частини першої статті 1), а відтак, не потребує додаткового трактування в інших актах.

НАПрН України звертає увагу на те, що протимінна діяльність в сучасних умовах вимагає інноваційних підходів, а також її здійснення на інноваційних засадах та з використанням інноваційних засобів. Відтак, запропоновано доповнити статтю 18 Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» новим пунктом, спрямованим на «стимулювання здійснення протимінної діяльності на інноваційних засадах та з використанням інноваційних засобів».

Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні 30 квітня 2026 року (протокол № 263) розглянув, відповідно до предметів відання, проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення гуманітарного розмінування» (реєстр. № 15108 від 30.03.2026) та рекомендував Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки визначитись самостійно щодо нього з урахуванням зауважень, викладених у мотивувальній частині висновку із обов'язковим врахуванням екологічної складової під час здійснення протимінної діяльності і гуманітарного розмінування.

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій зазначає, що питання зараховування до комунальних закладів дошкільної освіти для здобуття дошкільної освіти дітей, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, у випадку, якщо ці діти проживають на території обслуговування відповідного закладу дошкільної освіти вже врегульовано абзацом другим підпункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про дошкільну освіту».

Разом з тим, Комітет наголошує на необхідності доопрацювання частини п'ятої статті 10 Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» (у редакції законопроекту) з метою узгодження з відповідною нормою Закону України «Про дошкільну освіту».

Підкомітет з питань раннього розвитку та дошкільної освіти Комітету, розглянувши на своєму засіданні 29 червня 2026 року законопроект реєстр. № 15108 та надані до нього експертні висновки, пропонує в межах предметів відання рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки під час опрацювання зазначеного законопроекту розглянути висловлені зауваження та пропозиції та за результатами розгляду визначитися щодо нього під час голосування на своєму засіданні.

Заслухавши та обговоривши інформацію заступника Міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Безкаравайного І.В., голови підкомітету з питань раннього розвитку та дошкільної освіти Комітету Воронова В.А., першого віцепрезидента Національної академії правових наук України Бандурки О.М., **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки під час опрацювання проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення гуманітарного розмінування» (реєстр. № 15108 від 30.03.2026), поданого Кабінетом Міністрів України, розглянути висловлені до нього зауваження та пропозиції та самостійно визначитися щодо зазначеного законопроекту під час голосування на своєму засіданні з урахуванням висловлених у цьому Висновку зауважень і пропозицій.

2. Направити цей Висновок, а також висновки Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України та Національної академії правових наук України до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки, визначеного головним з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК